Секція: Сучасні ризики і проблеми реформування економіки в Україні та шляхи їх усунення

Стойка Сергій Олександрович,
кандидат економічних наук, викладач кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Стойка Віталій Олександрович,
кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та соціально-поведінкових наук Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ЕНЕРГООЩАДНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Частина навальних закладів України нараховує понад 4–5 навчальних та іншого призначення корпусів, гуртожитків, їдалень тощо. Для забезпечення ефективного функціонування таких навчально-житлових комплексів, необхідні суттєві фінансові витрати на закупівлю та використання паливно-енергетичних ресурсів, які не завжди вчасно вдається здійснювати. Це у свою чергу потребує детального аналізу і пошуку додаткових джерел фінансування проектів із запровадження енергозберігаючих технологій та використання альтернативних джерел енергії.

Дешко В.І. та Шевченко О.М., досліджуючи проблеми управління процесами енергоспоживання та енергозбереження об’єктів галузі освіти, звертають увагу на відсутність ефективно діючої системи енергетичного менеджменту в галузі освіти. У своєму дослідженні вони розробили концептуальну модель управління процесами енергоспоживання та енергозбереження на прикладі галузі освіти. Цікавим з теоретичної та практичної точок зору є те, що вчені пропонують систему енергетичного менеджменту розглядати на трьох рівнях: галузевому (рівень Міністерства), місцевому (рівень ВНЗ) та локальному (рівень будівлі) [1, с. 203]. Такий системний підхід, на нашу думку, є надзвичайно важливим у питаннях забезпечення ефективного використання енергоресурсів з метою підвищення рівня ефективності енергоспоживання на всіх рівнях.

Накашидзе Л.В. зазначає, що підхід до вирішення питання енергоефективності повинен базуватись із врахуванням наявних економічних і соціальних складових. Цьому сприятиме впровадження комплексних інноваційних систем енергозабезпечення. Функціонування цих систем базується на ефективному використанні альтернативних джерел енергії (сонячної енергії, викидного вентиляційного тепла та ін.), енергоактивних огороджень, теплових помп й акумуляторів тепла та іншого сучасного енергоефективного обладнання. У дослідженні відображено основні аспекти розробленого інноваційного проекту, у якому передбачено використання комплексної системи енергозабезпечення навчального корпусу з використанням енергоактивних огороджень та енергії альтернативних джерел, що, на думку автора, сприятиме підвищенню ступеню

екологічної безпеки як наслідок зменшення шкідливих викидів [2, с. 140–141, 144].

Сафронова О.О. та Сафронов В.К. досліджуючи питання підвищення енергоефективності інтер'єрного простору ВНЗ роблять акцент на перевагах, які дають світлодіодні системи перед традиційними системами освітлення, зокрема зазначають, що: енергоефективність світлодіодів може бути до п'яти разів вище, ніж у ламп розжарювання і галогенних ламп; світлодіодні джерела світла за своїм устроєм є спрямованими і випромінюють світло тільки в потрібному напрямі; останні досягнення в області виробництва світлодіодів забезпечують постійність кольору і колірну температуру, еквівалентні або такі, що перевершують характеристики у традиційних джерел світла [4, с. 116].

Павленко Н.М. при дослідженні фінансових механізмів підвищення енергоефективності вищих навчальних закладів освіти зазначає основні і додаткові джерела одержання коштів навчальними закладами, до яких відносить кошти отримані з основних джерел та додаткових. Виокремлено додаткові джерела, зокрема кошти отримані: за підготовку, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів відповідно до укладених договорів; за надання додаткових освітніх послуг; за науково-дослідні роботи (послуги) та інші роботи, виконані на замовлення підприємств, установ, організацій і громадян; від реалізації продукції навчально-виробничих майстерень, підприємств, цехів і господарств, від надання в оренду приміщень, споруд, устаткування; дотації органів місцевого самоврядування (місцевих бюджетів); кредити й позички банків; добровільні грошові внески, матеріальні цінності, одержані від підприємств, установ, організацій, окремих громадян [3, с. 132]. Проте, зазначених джерел недостатньо для покриття витрат, які пов'язані з підвищенням енергетичної ефективності зазначених закладів освіти.

Автор у дослідженні звертає увагу на необхідності використання механізмів державно-приватного партнерства, що дозволить знайти додаткові кошти на фінансування проектів у сфері освіти, визначивши основні риси державно-приватного партнерства, такі як довгостроковий характер відносин; повне або часткове фінансування з боку приватного сектору; визначальна роль партнера – приватного сектору; розподіл ризиків між державою та приватним партнером [3, с. 133].

Оцінивши результати досліджень вчених у сфері енергоефективності та енергозбереження, ми вважаємо, що у дослідженні необхідно більше уваги приділити розвитку відносин державного та приватного секторів економіки.

Тому, з метою оптимізації використання енергоресурсів навчальними закладами, пропонуємо створити регіональні управління у сфері енергоефективності та енергозбереження, які, на нашу думку, можуть підвищити ефективність розробки, погодження та здійснення контролю за виконанням державних цільових програм у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива тощо.

Таким чином, підводячи підсумки дослідження, ми вважаємо за необхідне висловити наступне:

– навчальні заклади у сучасних складних умовах господарювання не завжди можуть впоратися з витратами на придбання енергоресурсів;

– на даному етапі розвитку в країні існують суттєві проблеми у вуглевидобувній промисловості (низька якість і висока собівартість виробництва);

– значна частка споживання електроенергії в Україні забезпечується за рахунок діяльності атомних електростанцій (близько 56%) та теплових електростанцій, теплоелектроцентралей (близько 39%), на гідроелектростанції припадає всього 4% і на альтернативні джерела енергії – 1%.

Доцільно зазначити, що більшість розвинутих країн світу уже довгий час намагаються мінімізувати негативний вплив діяльності атомних електростанцій та теплоелектростанцій на навколишнє середовище, розвиваючи технології використання відновлювальних альтернативних джерел енергії.

Список використаних джерел

1. Дешко В. І. Концептуальна модель управління процесами енергоспоживання та енергозбереження об’єктів галузі освіти / В. І. Дешко, О. М. Шевченко // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. – 2013. – № 6. – С. 201–205. 1

2. Накашидзе Л. В. Комплексна система енергозабезпечення навчального корпусу з використанням енергоактивних огороджень та енергії альтернативних джерел / Л. В. Накашидзе // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. – 2013. – № 6. – С. 140–145. 2

3. Павленко Н. М. Фінансові механізми підвищення енергоефективності вищих навчальних закладів освіти / Н. М. Павленко // Управління розвитком складних систем. – 2012. – Вип. 10. – С. 131–133. 3

4. Сафронова О. О. Перспективні засоби освітлення у вирішенні питання підвищення енергоефективності інтер’єрного простору ВНЗ / О. О. Сафронова, В. К. Сафронов // Енергоефективність в будівництві та архітектурі. – 2013. – Вип. 5. – С. 114–119. 4